

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ**

Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 / ISO 9001:2015

Кафедра менеджменту

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою
(пост. п. 15 від «17» серпня 2021 р.)
Ректор

**РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТ В МІЖНАРОДНОМУ
БІЗНЕСІ /
RISK MANAGEMENT IN INTERNATIONAL
BUSINESS**

**РОБОЧА ПРОГРАМА /
COURSE OUTLINE**

освітній ступінь	бакалавр / bachelor
галузь знань	24 Сфера обслуговування / Services
спеціальність	242 Туризм / Tourism
спеціалізація	Міжнародний туризм / International Tourism

Київ 20 21

**Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу КНТЕУ
заборонено**

Автор: Федулова І.В., докт. екон. наук, проф.

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри менеджменту
11.06.2021 року, протокол № 17.

Рецензенти: Дєєва Н.Е., докт. екон. наук, професор
Зинов'єва Г.І., директор «СК ГРУПП 1»

Навчально-методичне видання

РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТ У МІЖНАРОДНОМУ БІЗНЕСІ

РОБОЧА ПРОГРАМА

освітній ступінь	«магістр»
галузь знань	24 «Сфера обслуговування»
спеціальність	07 «Управління та адміністрування»
спеціалізація	242 «Туризм»
спеціалізація	«Міжнародний туризм»

**1. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ
ДИСЦИПЛІНИ (КОМПЕТЕНТНОСТІ), ЇЇ МІСЦЕ В
ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ**

1.1. **Метою** вивчення дисципліни «Ризик-менеджмент у міжнародному бізнесі» є формування системи знань про предмет і сутність ризик-менеджменту у міжнародному бізнес-середовищі, його місце в діяльності підприємств і вироблення практичних навичок ідентифікації, аналізу, оцінки, управління і моніторингу ризиків у міжнародному бізнесі на підприємстві в цілому та в різних його підрозділах, розуміння можливостей ризик-менеджменту для підвищення ефективності міжнародної діяльності.

1.2. **Завданнями** вивчення дисципліни «Ризик-менеджмент у міжнародному бізнесі» є набуття знань і оволодіння навичками інтеграції системи ризик-менеджменту в міжнародному бізнесі в систему управління підприємства, визначення сутності ризикменеджменту у міжнародному бізнесі, його місця в міжнародній діяльності підприємств і вироблення практичних навичок з аналізу і управління ризиками міжнародної сфери, що полягають у такому застосуванні:

- системного підходу до формування ризик-менеджменту в міжнародній діяльності організації;
- визначення контексту ризику і ризик-менеджменту в міжнародному бізнесі;
- аналіз причинно-наслідкових зв'язків у виявленні факторів (джерел) ризикових ситуацій у міжнародній діяльності;
- інформаційне забезпечення процесу ризик-менеджменту в умовах невизначеності зовнішнього і внутрішнього середовища міжнародного бізнес-середовища;
- ідентифікація, аналіз, діагностика і оцінка ризикових ситуацій в міжнародному бізнесі;
- формування критеріїв врахування ризиків в міжнародній діяльності організації;
- організація процесу ризик-менеджменту в міжнародній діяльності організації із визначенням ключових задач і компетенцій менеджерів;
- врахування сприйняття ризику і формування ризик-апетиту в системі ризик-менеджменту в міжнародній діяльності організації;
- застосування методів управління ризиками в міжнародній діяльності організації;

- формування звітів з ризику і карт-ризиків при обґрунтуванні заходів підвищення ефективності міжнародного бізнесу.

1.3. Результатом вивчення дисципліни є формування та поглиблення теоретичних знань, практичних вмінь і навичок (компетентностей) студентів щодо інтеграції системи ризикменеджменту в міжнародну діяльність організації.

Вивчення дисципліни дозволить здійснити практичну підготовку студентів та сформувати у них такі **компетентності**:

- розуміти поняття ризику та ризик-менеджменту у міжнародному бізнесі з урахуванням термінології ISO;
- здатність здійснювати класифікацію ризиків у міжнародному бізнесі;
- здатність визначати характеристики ризикових подій щодо зовнішнього і внутрішнього контексту ризиків міжнародної діяльності;
- опанування методів виявлення і аналізування ризиків і міжнародному бізнесі;
- здатність здійснювати кількісну оцінку показників та коефіцієнтів, що характеризують ризики у міжнародній діяльності;
- впроваджувати систему організації управління ризиками у міжнародній діяльності підприємства;
- визначати ризик-апетит підприємства і враховувати його для управління ризиками у міжнародній діяльності;
- опанувати методи управління ризиками у міжнародному бізнесі;
- управляти ризиками в міжнародному бізнесі.

1.4. Місце дисципліни в освітньому процесі: дисципліна «Ризик-менеджмент у міжнародному бізнесі» базується на вивченні обов'язкових дисциплін як «Теорія організації», «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності», «Міжнародні економічні відносини», «Світова економіка», що характеризують об'єкт управління або його окремі функції.

**СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ ТА РОЗПОДІЛ ГОДИН ЗА
ТЕМАМИ (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН)**

Назва теми	Кількість годин				Форми контролю
	Усього годин / кредитів	з них			
		лекції	практичні заняття / МК	самостійна робота студентів	
1	2	3	4	5	6
Тема 1. Невизначеність, конфліктність і ризик у міжнародному бізнесі	14	2	2	10	ВП, ТЗ, ТЛДН
Тема 2. Типізація ризиків міжнародного бізнесу	14	2	2	10	ВП, ТЗ, ТЛДН
Тема 3. Сутність ризикменеджменту в міжнародній діяльності підприємства	14	2	2	10	ВП, ТЗ, ТЛДН
Тема 4. Ідентифікація ризиків у міжнародному бізнесі	14	2	2	10	ВП, ТЗ, ТЛДН
Тема 5. Організаційні аспекти управління ризиком у міжнародній діяльності підприємства	14	2	2	10	ВП, ТЗ, ТЛДН
Тема 6. Методи і моделі аналізу ризиків у міжнародній діяльності	20	4	4	12	ВКР, ТЗ, ТЛДН

Тема 7. Оцінювання ризиків у міжнародній діяльності	20	4	4	12	ВП, ТЗ, ТЛДН
Тема 8. Ризик-апетит у міжнародному бізнесі	14	2	2	10	ВП, ТЗ, ТЛДН
Тема 9. Валютні і цінові ризики в міжнародній діяльності і управління ними	14	2	2	10	ВП, ТЗ, ТЛДН
Тема 10. Ризик країни і політичний ризик	14	2	2	10	ВП, ТЗ, ТЛДН
Тема 11. Урахування ризику в оцінюванні міжнародних інвестиційних проектів	14	2	2	10	ВКВ, ТЗ, ТЛДН
Тема 12. Методи та прийоми обробки ризиків у міжнародному бізнесі	14	2	2	10	ВП, ТЗ, ТЛДН
Разом	180 / 6	28	28	124	
Підсумковий контроль - екзамен					

Примітка 1. Графік лекційних, практичних занять та проведення і:
індивідуально-консультативної роботи зазначено на сторінці кафедри менеджменту на сайті КНТЕУ (www.knteu.kiev.ua). 2. **ВКР** – виконання контрольної роботи, **ВП** – вирішення прикладів, **ТЗ** – творче завдання, **ТЛДН** – тестування в Лабораторії дистанційного навчання КНТЕУ.

3. ТЕМАТИКА ТА ЗМІСТ ЛЕКЦІЙНИХ, ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ, САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студентів, год.	Оцінювання, бал
1	2	3	4
<p style="text-align: center;">Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Сутність ризику і невизначеності у міжнародному бізнесі; - Основні елементи ризику міжнародного бізнесу; <p style="text-align: center;">Вміти:</p>	<p style="text-align: center;">ТЕМА 1. НЕВИЗНАЧЕНІСТЬ, КОНФЛІКТНІСТЬ І РИЗИК У МІЖНАРОДНОМУ БІЗНЕСІ</p> <p style="text-align: center;">Лекція №1. Невизначеність, конфліктність і ризик у міжнародному бізнесі План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття ризику і невизначеності у міжнародному бізнесі. 2. Основні елементи ризику міжнародного бізнесу. 3. Основні характеристики і властивості ризику у міжнародному бізнесі. <p style="text-align: center;">Список рекомендованих джерел Основний:</p> <p>1-3. Додатковий: 4-5; 7; 10; 12-14; 16; 17-21. Нормативний: 22-41. Інтернет ресурси: 1-4.</p>	2	

<p>- Визначати основні характеристики і властивості ризику у міжнародному бізнесі;</p>	<p style="text-align: center;">Самостійна робота студентів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювання рекомендованих джерел для опису природи, функцій і причин невизначеності та ризику у міжнародному бізнес-середовищі. 2. <i>Дистанційна самоперевірка</i> знань шляхом виконання тестових завдань з теми 1 на сайті Лабораторії дистанційного навчання КНТЕУ (http://ldn.knteu.kiev.ua). 3. Підготовка <i>колективного творчого завдання (у формі презентації)</i>¹ з використанням методу роботи малих групах (4-5 осіб) про основні характеристики і властивості ризику у міжнародній діяльності на прикладі провідних міжнародних компаній. 	10	3
	<p style="text-align: center;">Практичне заняття №1</p> <p style="text-align: center;">Невизначеність, конфліктність і ризик у міжнародному бізнесі</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. На основі звітності про результати операційної діяльності підприємства побудувати криві ризику за інтервальним і кумулятивним способом і визначити за нею зони допустимого, критичного і катастрофічного ризику у міжнародному бізнесі. Розрахунки провести в Excel for Windows. 2. Вирішення прикладу з комбінування різних видів ризиків міжнародного бізнесу. 3. Тестування для визначення схильності до ризику суб'єктів міжнародного бізнесу. 	2	4

¹ Курсивом виділені інтерактивні методи навчання.

<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Типи ризиків у міжнародному бізнесі; <p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Визначати зовнішній і внутрішній контекст ризиків міжнародного бізнесу. 	<p align="center">ТЕМА 2. ТИПІЗАЦІЯ РИЗИКІВ МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ</p> <p align="center">Лекція №2. Типізація ризиків міжнародного бізнесу</p> <p align="center">План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Типізація ризиків у міжнародному бізнесі. 2. Зовнішній і внутрішній контексту ризику міжнародної діяльності. 3. Ризики, пов'язані з міжнародними контрагентами. <p align="center">Список рекомендованих джерел Основний:</p> <p>1-3. Додатковий: 5; 7; 10; 12-14; 16; 17-21. Нормативний: 22-41. Інтернет ресурси: 1-4.</p>	2	
	<p align="center">Самостійна робота студентів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювання рекомендованих джерел щодо визначення ризиків виходу компанії на міжнародний ринок. 2. <i>Дистанційна самоперевірка</i> знань шляхом виконання тестових завдань з теми 2 на сайті Лабораторії дистанційного навчання КНТЕУ (http://ldn.knteu.kiev.ua). 3. Підготовка <i>колективного творчого завдання (у формі презентації)</i> з використанням <i>методу роботи в малих групах (4-5 осіб)</i> про митні і транспортні ризики суб'єкта міжнародної діяльності для обраної сфери діяльності. 	10	3
	Практичне заняття №2	2	4

	<p style="text-align: center;">Типізація ризиків міжнародного бізнесу</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. За посиланням https://www.weforum.org/reports/the-global-risks-report-2017 ознайомтесь зі звітом Світового Економічного Форуму про глобальні ризики для сталого розвитку на 2017 р. Визначте топ-5 ризиків за силою впливу та за вірогідністю виникнення. Коротко опишіть, як змінювались топ-5 ризиків протягом останнього десятиріччя. 2. На інтерактивній карті за посиланням http://reports.weforum.org/global-risks2017/global-risks-of-highest-concern-for-doing-business-2017/ знайдіть Україну та визначте, які ризики для українського бізнесу викликають найбільшу стурбованість у цьому році. 3. За посиланням https://www.weforum.org/agenda/2017/03/global-risk-surveytechnological-progress визначити найбільш вагомні технологічні ризики світу, сформулюйте своє бачення і розуміння цих ризиків. 		
<p style="text-align: center;">Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Об'єкт і суб'єкт ризикменеджменту у міжнародному бізнесі; - Основні стратегії ризикменеджменту у міжнародному бізнесі; 	<p style="text-align: center;">ТЕМА 3. СУТНІСТЬ РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТУ В МІЖНАРОДНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА</p> <p style="text-align: center;">Лекція №3. Сутність ризик-менеджменту в міжнародній діяльності підприємства</p> <p style="text-align: center;">План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Об'єкт і суб'єкт ризик-менеджменту в міжнародному бізнесі. 2. Стратегії ризик-менеджменту у міжнародному бізнесі. 3. Сутність процесу і основні етапи ризик-менеджменту в міжнародному бізнесі. <p style="text-align: center;">Список рекомендованих джерел</p> <p>Основний: 1-3. Додатковий: 4-5; 7-10; 15; 17-21. Нормативний: 22-41. Інтернет ресурси: 1-4.</p>	2	

<p>Вміти: - Визначати основні етапи ризикменеджменту в</p>	<p align="center">Самостійна робота студентів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювання міжнародних стандартів ризик-менеджменту, які прийняті в різних країнах світу. 2. <i>Дистанційна самоперевірка</i> знань шляхом виконання тестових завдань з теми 3 на сайті Лабораторії дистанційного навчання КНТЕУ (http://ldn.knteu.kiev.ua). 	10	3
<p>міжнародному бізнесі.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 3. Підготовка <i>колективного творчого завдання (у формі презентації) з використанням методу роботи в малих групах (4-5 осіб) про організацію процесу ризик-менеджменту міжнародного бізнесу і визначення ролі внутрішнього контролю і аудиту на підприємстві.</i> 		
	<p align="center">Практичне заняття №3</p> <p align="center">Сутність ризик-менеджменту в міжнародній діяльності підприємства</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Провести аналіз FMEA, розглянути всі можливі відмови і провести оцінку наслідків їх реалізації. Здійснити класифікацію можливих відмов за величиною наслідків і докладно розглянути всі, починаючи з найбільш критичних. Розрахунки провести в Excel for Windows. 2. Провести аналіз ризикових (критичних) точок в маржинальному аналізі безбитковості для визначення найбільш небезпечних факторів ризику у міжнародному бізнесі. Розрахунки провести в Excel for Windows. 3. Визначати характеристики всіх структурних елементів процесу ризикменеджменту на підприємстві за допомогою діаграми «bow-tie analysis». 	2	4

<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Основні елементи ідентифікації ризиків у міжнародному бізнесі. <p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Здійснювати ідентифікацію ризиків міжнародного бізнесу; 	<p>ТЕМА 4. ІДЕНТИФІКАЦІЯ РИЗИКІВ У МІЖНАРОДНОМУ БІЗНЕСІ Лекція №4. Ідентифікація ризиків у міжнародному бізнесі План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні елементи ідентифікації ризиків у міжнародному бізнесі. 2. Базовий алгоритм ідентифікації ризиків у міжнародному бізнесі. 3. Методи і інструменти ідентифікації ризиків у міжнародному бізнесі. <p>Список рекомендованих джерел Основний:</p> <p>1-3. Додатковий: 4-5; 7-8; 15-16; 18-21. Нормативний: 22-41. Інтернет ресурси: 1-4.</p>	2	
	<p>Самостійна робота студентів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювання рекомендованої літератури щодо джерел отримання інформації для ідентифікації ризиків міжнародного бізнесу. 	10	3
<ul style="list-style-type: none"> - Застосовувати методи інструменти ідентифікації ризиків міжнародному бізнесі. 	<p>і у</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. <i>Дистанційна самоперевірка</i> знань шляхом виконання тестових завдань з теми 4 на сайті Лабораторії дистанційного навчання КНТЕУ (http://ldn.knteu.kiev.ua). 3. Підготовка <i>колективного творчого завдання (у формі презентації)</i> з використанням <i>методу роботи в малих групах (4-5 осіб)</i>: здійснить аналіз ризиків міжнародного бізнесу обраної компанії за наступною схемою: вид ризику → причина (виявлення джерел ризику) → ризикова подія → формулювання можливих наслідків (обсяг можливих збитків). 		
	<p>Практичне заняття №4 Ідентифікація ризиків у міжнародному бізнесі</p>		

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Методики оцінки ризику втрати ліквідності. За фінансовою звітністю підприємства (баланс і звіт про результати фінансової діяльності) провести аналіз ризику ліквідності з використанням абсолютних і відносних показників дослідження балансу. Провести групування розділів балансу за ступенем ризику ліквідності промислового підприємства. Розрахунки провести в ExcelforWindows. 2. Методика оцінки ризику втрати фінансової стійкості. За фінансовою звітністю підприємства (баланс і звіт про результати фінансової діяльності) провести аналіз доцільності витрат для визначення ризику порушення фінансової стабільності і області ризику, в якій знаходиться підприємство, на основі побудови балансу платоспроможності. Розрахунки провести в ExcelforWindows. 3. Комплексна методика оцінки ризику втрати фінансової спроможності. За фінансовою звітністю підприємства (баланс і звіт про результати фінансової діяльності) провести аналіз ризику втрати фінансової спроможності. Розрахунки провести в ExcelforWindows. 	2	4
Знати: - Види організаційних структур ризикменеджменту у	<p style="text-align: center;">ТЕМА 5. ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ РИЗИКОМ У МІЖНАРОДНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА</p> <p style="text-align: center;">Лекція №5. Організаційні аспекти управління ризиком у міжнародній діяльності підприємства План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Організація управління ризиком у міжнародному бізнесі. 	2	

<p>міжнародному бізнесі; - Функції ризик менеджменту міжнародному бізнесі;</p>	<p>у</p> <p>2. Функції ризик-менеджменту в управлінні міжнародним бізнесом. 3. Види організаційних структур ризик-менеджменту у міжнародному бізнесі.</p> <p>Список рекомендованих джерел Основний:</p> <p>1-3. Додатковий: 4-5; 7-8; 15-16; 18-21. Нормативний: 22-41. Інтернет ресурси: 1-4.</p>		
<p>Вміти: - Аналізувати організаційну структуру управління ризиком міжнародному бізнесі.</p>	<p>у</p> <p>Самостійна робота студентів</p> <p>1. Опрацювання рекомендованих джерел щодо ризик-менеджменту і внутрішнього аудиту у міжнародній діяльності корпорацій. 2. <i>Дистанційна самоперевірка</i> знань шляхом виконання тестових завдань з теми 5 на сайті Лабораторії дистанційного навчання КНТЕУ (http://ldn.knteu.kiev.ua). 3. Підготовка <i>колективного творчого завдання (у формі доповіді) з використанням методу роботи в малих групах (4-5 осіб):</i> побудувати чек-лист функціональних обов'язків менеджера з ризику в організації; визначити і описати ризики всіх причетних (зацікавлених) сторін в управлінні міжнародним бізнесом.</p>	10	3
	<p>Практичне заняття №5</p> <p>Організаційні аспекти управління ризиком у міжнародній діяльності підприємства</p> <p>1. Побудувати платіжну матрицю проблемної ситуації і використовуючи методи прийняття рішень в умовах невизначеності міжнародного бізнесу обрати найкраще рішення. Розрахунки провести в Excel for Windows. 2. Побудувати за вихідною інформацією «Дерево рішень» у і визначити за ним найкраще рішення в умовах ризику.</p>	2	4

<p>Знати:</p> <p>- Методи якісного і кількісного аналізу</p>	<p>ТЕМА 6. МЕТОДИ І МОДЕЛІ АНАЛІЗУ РИЗИКІВ У МІЖНАРОДНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ</p> <p>Лекція №6. Методи і моделі аналізу ризиків у міжнародній діяльності</p> <p>План лекції</p> <p>1. Сутність аналізу ризику в міжнародному бізнесі.</p>	<p>2</p>	
<p>міжнародного бізнесу.</p> <p>Вміти:</p> <p>- Застосовувати експертні методи аналізу ризику міжнародного бізнесу.</p>	<p>2. Методи аналізу ризиків міжнародної діяльності залежно від залучення імовірнісного розподілу.</p> <p>3. Експертні методи аналізу ризику к міжнародному бізнесі.</p> <p>Список рекомендованих джерел Основний:</p> <p>1, 2.</p> <p>Додатковий: 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9.</p> <p>Інтернет-джерела: 1, 2, 3, 4, 5.</p> <p>Фахові періодичні видання: 1-13.</p>		
	<p>Самостійна робота студентів</p> <p>1. Опрацювання рекомендованих джерел для визнання загальних принципів аналізу ризиків міжнародного бізнесу і побудови системи класифікації методів аналізу ризиків.</p> <p>2. <i>Дистанційна самоперевірка</i> знань шляхом виконання тестових завдань з теми 6 на сайті Лабораторії дистанційного навчання КНТЕУ (http://ldn.knteu.kiev.ua).</p> <p>3. Підготовка <i>творчого завдання (на листі формату А-4)</i>: побудувати причиннонаслідкову діаграму «Ісікава» для аналізу ситуації впровадження системи ризикменеджменту в діяльність підприємства. Шаблон діаграми «Ісікава» в Excel скачати в інтернеті за посиланням http://asq.org/learn-about-quality/cause-analysistools/overview/fishbone.html.</p>	<p>12</p>	<p>3</p>

	<p style="text-align: center;">Практичне заняття №6</p> <p style="text-align: center;">Методи і моделі аналізу ризиків у міжнародній діяльності</p> <p>1. На підставі бальної оцінки експертів за визначеними факторами, що видаються викладачем, потрібно визначити: середню бальну оцінку, розмах, дисперсію, середньоквадратичне відхилення, коефіцієнт варіації оцінок і вагомість факторів для оцінки ризику впровадження нового продукту. Зробити відповідні висновки. Розрахунки провести в Excel for Windows.</p> <p>2. На підставі бальної оцінки експертів за визначеними факторами, що видаються викладачем, потрібно: перетворити бальну оцінку на рангову з урахуванням зв'язаних рангів; розрахувати середній ранг; коефіцієнт конкордації для перевірки узгодженості</p>	2	4
	<p>думок експертів; перевірити статистичну значущість коефіцієнта конкордації за допомогою критерію Пірсона. Розрахунки провести в Excel for Windows.</p> <p>3. Здійснити оцінку узгодженості думок експертів, які брали участь в експертному опитуванні, за допомогою коефіцієнта рангової кореляції Спірмена. Розрахунки провести в Excel for Windows.</p>		
<p style="text-align: center;">Знати:</p> <p>- Алгоритм аналізу ризику міжнародного бізнесу.</p> <p style="text-align: center;">Вміти:</p> <p>- Здійснювати аналіз ризику за допомогою</p>	<p style="text-align: center;">Лекція №7. Методи і моделі аналізу ризиків у міжнародній діяльності План лекції</p> <p>1. Сценарний аналіз і аналіз чутливості для аналізу ризиків міжнародного бізнесу.</p> <p>2. Метод Монте Карло для аналізу ризиків у міжнародному бізнесі.</p> <p>3. Теоретико-ігрові статичні моделі прийняття рішень в умовах невизначеності міжнародного бізнесу.</p> <p style="text-align: center;">Список рекомендованих джерел Основний:</p> <p>1, 2.</p> <p>Додатковий: 2, 4, 5, 7, 8, 9.</p> <p>Інтернет-джерела: 2.</p>	2	

<p>«дерева рішень»; - Використовувати теоретико-ігрові статичні моделі прийняття рішень в умовах невизначеності міжнародного бізнесу.</p>	<p>Фахові періодичні видання: 1-13.</p>		
	<p align="center">Практичне заняття №7 Моделювання за методом Монте Карло для аналізу ризиків</p> <p>1. Здійснити оцінку ризику за допомогою імітаційного моделювання методом Монте Карло, за даними операційної діяльності підприємства, які видає викладач. Визначити ймовірність збитків, середнє значення збитків, стандартне відхилення і границі 90%го довірчого інтервалу реалізації ризикової події. Поясніть результати розрахунків. Розрахунки провести в Excel for Windows.</p>	2	4
<p>Знати: - Сутність оцінки ризику міжнародного бізнесу;</p>	<p align="center">ТЕМА 7. ОЦІНЮВАННЯ РИЗИКІВ У МІЖНАРОДНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ Лекція №8. Оцінювання ризиків у міжнародній діяльності План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність оцінки ризику у міжнародній діяльності. 2. Імовірнісний підхід до оцінки ризику міжнародного бізнесу. 3. Критерії оцінки ризику у міжнародного бізнесу. 	2	

<p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Застосовувати імовірнісний підхід до оцінки ризику міжнародного бізнесу; - Розраховувати критерії оцінки ризику у міжнародному бізнесі. 	<p align="center">Список рекомендованих джерел Основний:</p> <p>3. Додатковий: 6-9; 15-16; 18-21. Нормативний: 22-41. Інтернет ресурси: 1-4.</p>		
	<p align="center">Самостійна робота студентів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювання рекомендованих джерел для складання таблиці критеріїв оцінювання ризиків міжнародного бізнесу. 2. <i>Дистанційна самоперевірка знань</i> шляхом виконання тестових завдань з теми 7 на сайті Лабораторії дистанційного навчання КНТЕУ (http://ldn.knteu.kiev.ua). 3. Підготовка <i>творчого завдання (на листі формату А-4)</i>: про галузеві фактори ризику міжнародного бізнес-середовища для визначеної галузі. 	12	3
	<p align="center">Практичне заняття №8</p> <p align="center">Оцінювання ризиків у міжнародній діяльності</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Побудувати платіжну матрицю проблемної ситуації і здійснити оцінку основних критеріїв ймовірнісного підходу до оцінки ризику. Розрахунки провести в Excel for Windows. 2. Вирішення прикладу з використання нормального закону ймовірнісного розподілу оцінюваного критерію ризику проблемної ситуації міжнародного бізнесу. 3. Складання розподілу ймовірностей прибутків і втрат для ризикових ситуацій (подій) у міжнародному бізнесі і обрахувати основні кількісні показники ризику використовуючи дискретний і неперервний розподіл ймовірностей. 	2	4

<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Сутність допустимого, критичного і катастрофічного ризику. <p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Розраховувати критерій Value-atRisk (VaR) для оцінки міжнародного ризику; - Проводити імітаційне моделювання методом «Монте Карло» для аналізу і оцінки ризику у міжнародному бізнесі. 	<p align="center">Лекція №9. Оцінювання ризиків у міжнародній діяльності План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Неокласичний підхід до оцінювання ризику міжнародного бізнесу. 2. Відносні критерії оцінки ризику у міжнародному бізнесі. 3. Критерій Value-at-Risk (VaR) для оцінки міжнародного ризику. <p align="center">Список рекомендованих джерел Основний:</p> <p>3. Додатковий: 6-9; 15-16; 18-21. Нормативний: 22-41. Інтернет ресурси: 1-4.</p>	2	
	<p align="center">Практичне заняття №9 Оцінювання ризиків у міжнародній діяльності</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вирішення прикладу з обчислення і інтерпретації коефіцієнта семіваріації для прийняття рішення в умовах ризику. 2. Вирішення прикладу з обчислення і інтерпретації коефіцієнта сподіваних збитків для прийняття рішення в умовах ризику. 3. Вирішення прикладу з оцінки ризику за допомогою критерію Value-at-Risk (VaR). 	2	4

<p>Знати:</p> <p>- Сутність ємності ризику, ризикапетиту і толерантності до ризику</p>	<p>ТЕМА 8. РИЗИК-АПЕТИТ У МІЖНАРОДНОМУ БІЗНЕСІ</p> <p>Лекція №10. Ризик-апетит у міжнародному бізнесі План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Концепція ризик-апетиту в міжнародному бізнесі організації. 2. Ставлення до ризику у міжнародній бізнес-діяльності. 3. Управління ризик-апетитом в міжнародному бізнесі підприємства. Список рекомендованих джерел 	2	
<p>міжнародного бізнесу.</p> <p>Вміти:</p> <p>- Будувати матрицю ризику із визначенням ризик-апетиту.</p>	<p>Основний: 1-2. Додатковий: 18-21. Нормативний: 22-41. Інтернет ресурси: 1-4.</p> <p>Самостійна робота студентів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювання рекомендованих джерел для визначення факторів впливу на ризикапетит в міжнародному бізнесі. 2. <i>Дистанційна самоперевірка знань</i> шляхом виконання тестових завдань з теми 8 на сайті Лабораторії дистанційного навчання КНТЕУ (http://ldn.knteu.kiev.ua). 3. Підготовка <i>колективного творчого завдання (у формі стендової доповіді)</i> з використанням <i>методу роботи в парах</i> про формулювання ризик-апетиту у міжнародному бізнесі. 	10	3

	<p align="center">Практичне заняття №10</p> <p align="center">Ризик-апетит у міжнародному бізнесі</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дослідити інформацію в Internet про результати діяльності міжнародної компанії на її офіційному сайті і скласти реєстр ризиків підприємства з урахуванням специфіки міжнародного бізнесу, дослідити політику управління ризиками на підприємстві і систему його внутрішнього контролю. 2. Вирішення прикладу формулювання ризик-апетиту і побудови матриці ризиків міжнародного бізнесу. 	2	4
<p align="center">Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Сутність валютних і цінних ризиків в міжнародному бізнесі. <p align="center">Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Використовувати методи 	<p align="center">ТЕМА 9. ВАЛЮТНІ І ЦІНОВІ РИЗИКИ В МІЖНАРОДНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ І УПРАВЛІННЯ НИМИ</p> <p align="center">Лекція №11. Валютні і цінні ризики в міжнародній діяльності і управління ними</p> <p align="center">План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність і виникнення валютних і цінних ризиків в міжнародному бізнесі. 2. Методи оцінювання валютних і цінних ризиків у міжнародному бізнесі. 3. Особливості біржових і позабіржових інструментів управління валютними ризиками. <p align="center">Список рекомендованих джерел</p>	2	
<p>оцінювання валютних і цінних ризиків у міжнародному</p>	<p>Основний: 1-2. Додатковий: 5; 10; 12; 16; 18; 20. Нормативний: 22-41. Інтернет ресурси: 1-4.</p>		

<p>бізнесі;</p> <p>- Використовувати біржові і позабіржові інструменти управління валютними ризиками.</p>	<p style="text-align: center;">Самостійна робота студентів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювання рекомендованих джерел для визначення сутності хеджування (страхування) валютних і цінових ризиків у міжнародному бізнесі. 2. <i>Дистанційна самоперевірка знань</i> шляхом виконання тестових завдань з теми 9 на сайті Лабораторії дистанційного навчання КНТЕУ (http://ldn.knteu.kiev.ua). 3. Підготовка <i>колективного творчого завдання (у формі презентації)</i> з використанням <i>методу роботи в парах</i> про приклади хеджування валютних і цінових ризиків за допомогою ф'ючерсного контакту в міжнародному бізнесі. 	10	3
	<p style="text-align: center;">Практичне заняття №11</p> <p style="text-align: center;">Валютні і цінові ризики в міжнародній діяльності і управління ними</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вирішення прикладу оцінки валютного ризику при здійсненні міжнародного бізнесу. 2. Провести аналіз чутливості основних параметрів міжнародного бізнесу підприємства, а саме: ціни, курс валюти, постійних і змінних витрат. Побудувати матрицю чутливості і прогнозованості основних параметрів міжнародного бізнесу. Побудувати графік типу «торнадо» для наочності аналізу чутливості. Розрахунки провести в Excel for Windows. 	2	4
<p style="text-align: center;">Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Сутність і види країнових ризиків; - Сутність і види політичних ризиків. <p style="text-align: center;">Вміти:</p>	<p style="text-align: center;">ТЕМА 10. РИЗИК КРАЇНИ І ПОЛІТИЧНИЙ РИЗИК</p> <p style="text-align: center;">Лекція №12. Ризик країни і політичний ризик</p> <p style="text-align: center;">План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Макроекономічні країнові ризики. 2. Види політичних ризиків. 3. Методи і моделі оцінювання політичного ризику. <p style="text-align: center;">Список рекомендованих джерел Основний:</p> <p>1-3.</p> <p>Додатковий: 11.</p>	2	

- Використовувати для аналізу методи і моделі оцінювання політичного ризику.	Нормативний: 22-41. Інтернет ресурси: 1-4.		
	<p style="text-align: center;">Самостійна робота студентів</p> <ol style="list-style-type: none"> Опрацювання рекомендованих джерел щодо визначення структури країнового і політичного ризику. <i>Дистанційна самоперевірка знань</i> шляхом виконання тестових завдань з теми 10 на сайті Лабораторії дистанційного навчання КНТЕУ (http://ldn.knteu.kiev.ua). Підготовка <i>колективного творчого завдання (у формі стендової доповіді)</i> з використанням <i>методу роботи в парах (2-4 особи)</i> про методи і моделі оцінювання політичного ризику за допомогою міжнародних рейтингових агенцій. 	10	3
	<p style="text-align: center;">Практичне заняття №12</p> <p style="text-align: center;">Ризик країни і політичний ризик</p> <ol style="list-style-type: none"> Провести оцінку міжнародних рейтингів оцінки ризику країни і політичного ризику. Визначити напрями розвитку держави. Методика оцінки ризику країни. Посилання: World Economic Forum Annual Meeting 2012 Executive Summary document; A Global Platform for Global Issues by Klaus Schwab; World Economic Forum Annual Meeting 2014 Executive Summary Провести стрес-тестінг для основних параметрів країнового ризику. Розрахунки провести в Excel for Windows. 	2	4

<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Сутність і складові інвестиційного клімату; - Сутність інвестиційноінноваційних ризиків 	<p align="center">ТЕМА 11. УРАХУВАННЯ РИЗИКУ В ОЦІНЮВАННІ МІЖНАРОДНИХ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ</p> <p align="center">Лекція №13. Урахування ризику в оцінюванні міжнародних інвестиційних проектів</p> <p align="center">План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Інвестиційний клімат і його вплив на ризик міжнародної діяльності підприємства. 2. Ризики, які пов'язані з інвестиційно-інноваційною діяльністю в міжнародному бізнесі. 3. Кількісне оцінювання ризику міжнародного інвестиційного проекту. 	2	
--	---	---	--

<p>міжнародного бізнесу.</p> <p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Здійснювати оцінювання ризику міжнародного інвестиційного проекту. 	<p align="center">Список рекомендованих джерел Основний:</p> <p>1-3. Додатковий: 5; 10; 12; 16; 18-21. Нормативний: 22-41. Інтернет ресурси: 1-4.</p>		
	<p align="center">Самостійна робота студентів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювання рекомендованих джерел для визначення сутності і впливу інвестиційного клімату на ризик у міжнародному бізнесі. 2. <i>Дистанційна самоперевірка</i> знань шляхом виконання тестових завдань з теми 11 на сайті Лабораторії дистанційного навчання КНТЕУ (http://ldn.knteu.kiev.ua). 3. Підготовка <i>творчого завдання (у формі стендової доповіді)</i> про методи оцінки ефективності інвестиційної діяльності у міжнародному бізнесі. 	10	3

	<p style="text-align: center;">Практичне заняття №13</p> <p style="text-align: center;">Урахування ризику в оцінюванні міжнародних інвестиційних проектів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Провести оцінку ефективності інвестиційного проекту міжнародного бізнесу з урахуванням ризику 2. За результатами діяльності підприємства відповідно до звітності операційної діяльності провести сценарний аналіз реалізації інвестиційного проекту. Побудувати три сценарії: песимістичний, оптимістичний і найбільш ймовірний. Для сценарного аналізу використовувати «диспетчер сценаріїв» в Excel for Windows. Розрахунки провести в Excel for Windows. 3. Провести аналіз чутливості основних параметрів проекту. Розрахунки провести в Excel for Windows. 	2	4
<p style="text-align: center;">Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Сутність обробки ризиків у міжнародному бізнесі; - Сутність моніторингу 	<p style="text-align: center;">ТЕМА 12. МЕТОДИ ТА ПРИЙОМИ ОБРОБКИ РИЗИКІВ У МІЖНАРОДНОМУ БІЗНЕСІ</p> <p style="text-align: center;">Лекція №14. Методи та прийоми обробки ризиків у міжнародному бізнесі План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність і особливості обробки ризиків в міжнародному бізнесі. 2. Методи обробки ризиків в міжнародному бізнесі. 3. Моніторинг ризиків у міжнародному бізнесі. 	2	
<p>ризиків у міжнародному бізнесі.</p>	<p style="text-align: center;">Список рекомендованих джерел Основний:</p> <p>1-3. Додатковий: 4-5; 7-8; 15-16; 18-21. Нормативний: 22-41. Інтернет ресурси: 1-4.</p>		

<p>Вміти:</p> <p>- Використовувати методи обробки ризиків в міжнародному бізнесі і визначати їх ефективність.</p>	<p align="center">Самостійна робота студентів</p> <ol style="list-style-type: none"> Опрацювання рекомендованих джерел для визначення сутності стратегічного управління ризик-менеджментом міжнародного бізнесу. <i>Дистанційна самоперевірка знань</i> шляхом виконання тестових завдань з теми 12 на сайті Лабораторії дистанційного навчання КНТЕУ (http://ldn.knteu.kiev.ua). Підготовка <i>колективного творчого завдання (у формі доповіді)</i> з використанням <i>методу роботи в малих групах (4-5 осіб)</i> про методи обробки ризиків в міжнародному бізнесі. 	10	3
	<p align="center">Практичне заняття №14 Методи та прийоми обробки ризиків у міжнародному бізнесі</p> <ol style="list-style-type: none"> Вирішення прикладів оцінки ефективності страхування міжнародного бізнесу. Вирішення прикладів оцінки ефективності хеджування у міжнародному бізнесі. Вирішення прикладів оцінки ефективності диференціації діяльності у міжнародному бізнесі <p>Завдання: Виконання контрольної роботи</p>	2	4
	Разом	180	100
	Підсумковий контроль	Екзамен	

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основний

1. Вітлінський В.В. Ризикологія в зовнішньоекономічній діяльності: Навч. Посібник / В.В.Вітлінський, Л.Л. Маханець . – К.: КНЕУ, 2008. – 432 с.

2. Старостіна А.О. Ризик-менеджмент: теорія та практика: Навч. Посіб./ А.О. Старостіна, В.А.Кравченко. – К.: ІВЦ “Видавництво «Політехніка»”, 2018. – 200 с.

3. *Федулова І.В.*² *Економічні ризики та методи їх вимірювання: Навч. посібник. / Федулова І.В., Скопенко Н.С. — К.: Принтцентр, 2016. - 298с.*

Додатковий:

4. Артим-Дрогомирецька З. Економічний ризик: Навчально-методичний посібник / З.Артим-Дрогомирецька, М.Негрей – Львів: «Магнолія 2006», 2013. – 320 с.

5. Божидарнік, Н.В. Валютні операції : підручник / Н.В. Божидарнік, Тарас Вікторович Божидарнік . – Київ : ЦУЛ, 2013 . – 696 с.

6. Васильєва Т.А. Економічний ризик: методи оцінки та управління: навч. посібник / Т. А. Васильєва, С. В. Леонов, Я. М. Кривич та ін. ; під заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Т. А. Васильєвої, канд. екон. наук Я. М. Кривич. – Суми : ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2015. – 208 с.

7. *Вітлінський В. В. Ризикологія в економіці та підприємстві: Монографія / Вітлінський В. В., Великоіваненко Г. І. – К.: КНЕУ, 2004. – 480 с.*

8. Донець Л.І. Економічні ризики та методи їх вимірювання: Навч. посібник / Л.І. Донець, О.В.Шепеленко, С.М.Баранцева, О.В.Сергєєва, О.Ф.Веремейчик. - К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 312 с.

² Курсивом позначені джерела, наявні в бібліотеці КНТЕУ

9. Останкова Л.А. Аналіз, моделювання та управління економічними ризиками: Навч. посібн. / Л.А. Останкова, Н.Ю. Шевченко. – К.: Центр навчальної літератури, 2011. – 256 с.
10. Патица Н.І. Міжнародні валютно-кредитні відносини: навчальний посібник / Н.І. Патица. — К. : Знання, 2012. — 566 с.
11. Політичні ризики і політична стабільність в Україні [Електронний ресурс] // Документ УНЦПД із оцінювання політичних ризиків. – 2014. – Вип. 12. – Режим доступу : [http://www.ucipr.kiev.ua/userfiles/Political_risks12_Aug2014u\(1\).pdf](http://www.ucipr.kiev.ua/userfiles/Political_risks12_Aug2014u(1).pdf). – Назва з екрана.
12. Подреза С.М. Міжнародні фінансові операції та експортний контроль : Навч. Посібник / С.М.Подреза, Г.С.Гуріна, О.М.Гришуткин, Т.Г.Остапенко. – К.:Зовнішня торгівля, 2016. – Ч.1. Міжнародні кредитно-розрахункові й валютні операції. – 328 с.
13. Теоретико-методологічні основи аналізу та врахування господарського ризику в діяльності підприємств: Монографія / керівник авт. кол. проф. Н.С.Скопенко. – К.: Кондор-Видавництво, 2015. – 301 с.
14. Управління ризиками на підприємствах харчової промисловості: Монографія / керівник авт. кол. проф. І.В.Федулова. // К.:ЦП «Принтцентр», 2016. – 321 с.
15. Фомичёв, А.Н. Риск-менеджмент / А.Н. Фомичёв. – М.: Дашков и К, 2011. – 376 с.
16. Шегда А.В. Ризики в підприємстві: оцінювання та управління :навч. посіб. / А.В. Шегда, М.В. Головатенко. — К. :Знання, 2008. — 271 с.
17. Энциклопедия финансового риск-менеджмента / Под ред. А.А.Лобанова и А.В. Чугунова. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Альпина Бизнес Букс, 2005. – 878 с.
18. Chris Chapman and Stephen Ward John Project Risk Management Processes Techniques and Insights, 2nd edition, Wiley & Sons, 2003, 409 pages.
19. Michel Crouhy, Dan Galai, Robert Mark The Essentials of Risk Management: The Definitive Guide for the Non-risk Professional Hardcover – 1 Jan 2006.

20. Thomas S. Coleman A Practical Guide to Risk Management Paperback – 8 Jul 2011/.

21. Tom Kendrick Identifying and Managing Project Risk: Essential Tools for Failure-Proofing Your Project, 2nd edition, , AMACOM, 2009, 368 pages.

Нормативні документи:

22. Господарський кодекс України від 16 січ. 2003 р. № 436-IV // Верховна Рада України. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

23. Про затвердження критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику відпровадження господарської діяльності, пов'язаної з виробництвом, випуском і реалізацією продукції (виконанням робіт, наданням послуг), та визначається періодичність проведення планових заходів державного нагляду (контролю): Постанова Кабінету міністрів України від 27 груд. 2008 р., № 1164 // Верховна Рада України. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

24. Закон України “Про об’єкти підвищеної небезпеки” від 18 січня 2001 року № 2245-III. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2245-14>

25. Закон України “Про страхування” від 07.03.1996 № 85/96-ВР.- [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80>

26. Керування ризику. Словник термінів. ISO Guide 73:2009, IDT. ДСТУ Guide 73:2009 Видання офіційне. Київ: Мінекономрозвитку України, 2015. – 17с.

27. Керування ризику. Методи загального оцінювання ризику. ІЕС / ISO 31010:2009, IDT. ДСТУ ІЕС / ISO 31010: 2013 Видання офіційне. Київ: Мінекономрозвитку України, 2015. – 80 с.

28. Стандарт ризик-менеджменту Федерації європейських асоціацій з ризик-менеджменту (RiskManagementStandard, FERMA – р.6) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ferma.eu/Default.aspx?tabid=195>.

29. AS/NZS Risk Management Standart 4360:1999.

-

[Электронный ресурс]. – Режим доступа:

<http://www.riskmanagement.com.ua>

30. AS/NZS ISO 31000:2009 Risk management – Principles and guidelines. – Режим доступа : <http://sherq.org/31000.pdf>.

31. Enterprise Risk Management Integrated Framework. Executive summary [Электронный ресурс] / Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission 2004. Режим доступа: http://www.coso.org/documents/COSO_ERM_ExecutiveSummary.pdf.

32. ERM Conceptual Frameworks [Электронный ресурс] / College of Management Режим доступа: <http://www.mgt.ncsu.edu/erm/ERMConceptualFrameworks.php>.

33. A structured approach to Enterprise Risk Management (ERM) and the requirements of ISO 31000. – Режим доступа : http://www.theirm.org/documents/SARM_FINAL.pdf.

34. Global Political Risk Map 2007. [Электронный ресурс] / Euromoney and Reaction Publishing Group // Sovereign Risk Insurance. 2007. Режим доступа: <http://www.sovereignbermuda.com/Downloads/Sov%20R%20Map%2007.pdf>.

35. Global Risks 2008 [Электронный ресурс] / A world economic forum report in collaboration with Citigroup, Marsh&McLennan Companies (MMC), Swiss Re and Wharton School Risk Center // A Global Risk Network Report. 2007. P. 17. Режим доступа: <http://www.weforum.org/pdf/globalrisk/report2008.pdf>.

36. Global standards and information. ISO 9000: 2000 Sector Standard for the Oil and Gas Industry. [Электронный ресурс] / National Institute of standards and technology Режим доступа: <http://ts.nist.gov/Standards/Global/iso9-oil-gas.cfm>.

37. Japanese Standards Association [Электронный ресурс] / Japanese Industrial Standards (JIS) Режим доступа: <http://www.webstore.jsa.or.jp/webstore/Top/indexEn.jsp>.

38. Management standards [Электронный ресурс] / International Organization for Standardization 2008.Режим доступа: www.iso.org/iso/management_standards.htm.

39. Risk Management Standard: AIRMIC, ALARM, IRM: 2002. – Режим доступа: http://www.theirm.org/publications/documents/Risk_Management_Standard_030820.pdf.

40. BS 31100 Risk management. Code of practice. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://shop.bsigroup.com/ProductDetail/?pid=00000000030228064>

41. A Guide to the Project Management Body of Knowledge (PMBOK® Guide) [Text]. – Fifth Edition. – [5-th edition]. – Project Management Institute, Inc., 2013. – 189 p.

Інтернет-джерела періодичних видань:

1. Газета «Бізнес» – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.business.ua>.

2. Журнал «Вісник КНТЕУ» – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.knteu.kiev.ua/visnik>.

3. Журнал «Теорія і практика управління соціально-економічними системами» – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Tipuss/index.html.

Інтернет-ресурси:

1. Global Institute for Risk Management Standards. - Режим доступу :<http://g31000.org/>

2. Федерация Европейских Ассоциаций Риск-менеджеров. - Режим доступу : [ferma_ua](http://ferma.ua)

3. Federation of european risk management associations. - Режим доступу :
[a-risk-management-standard-english-version](http://www.federationofriskmanagementassociations.org/)

4. Официальный сайт COSO (Committee of Sponsoring Organizations), Комитета спонсорских организаций Комиссии Тредвея. На http://www.coso.org/documents/COSO_ERM_ExecutiveSummary_ странице
Режим доступу : <http://www.coso.org/>